

Za novi Gradec

*Izložba projekta Gradec Zorana Bodrožića i Nikole Šimunića
Muzej grada Zagreba, 14. 04. - 30. 04. 2004.*

Darko Glavan

Odmah na početku moram priznati kako sam u izlagački projekt kojim se 'oživljava' deset godina stari projekt arhitekta Zorana Bodrožića i kipara Nikole Šimunića o uređenju jugoistočnog ugla platoa 'Gradec' ušao stjecajem okolnosti, no u trenutku pisanja ovog osvrta njegov sam uvjereni zagovornik.

Naime, upravo sam na toj lokaciji proveo nekoliko kustoskih godina u nikada do kraja arhitektonski i tehnološki dorečenoj zgradi tzv. 'Galerije Gradec', jednoj od uvjerljivijih potvrda visokog postotka zgrada koje u Hrvatskoj ulaze u 'eksploataciju' bez uredne uporabne dozvole. Kao svjedok planiranja i izgradnje mogu potvrditi kako pokojni Igor Emili tu zgradu, oblijepljenu Goldonijevim staklom, nije namijenio izlagačkom nego uredsko-stručnom radu, preciznije kustoskim uredima, tavanu za restauratore i eventualne polivalentne sadržaje, tzv. in-dok centru i knjižnici. Prenamjena u izlagački prostor - koju je ingeniozno, ali samo u 'rohbau' varijanti, koncipirao slovenski arhitekt Suhadolc za Prvi triennale male keramike - u biti nikada nije odgovarala muzealskim normama, što nije osobito zabrinjavalo tadašnjeg ravnatelja Muzejsko-galerijskog centra.

Koncept Bodrožića i Šimunića kristalno je jasan: potencijalno vrhunski prostor oblikovati u skladu sa suvremenim kulturološkim potrebama, uzimajući pritom u obzir njegove povijesne gabarite kao i ponajbolje prijedloge njegove prenamjene. U tom je smislu neskriveni izvor nadahnuća ideja Huga Ehrlicha o gradnji dizala na jugoistočnom uglu gričkog brda, s tim da bi se na tu lokaciju izmjestila uspinjača iz Tomičeve gdje bi bilo smješteno dizalo. Bodrožić i Šimunić 'ostavljaju' uspinjaču tamo gdje je i bila, a dizalo lociraju na potezu Radićeva 11-Gradec. Isto kao i u slučaju nadogradnje najveće izložbene dvorane Klovićevih dvora (nekadašnjeg Jezuitskog samostana koji se u etapama gradio stotinjak godina), i za ovu kulu postoje povijesni planovi i nacrti koji su aktualizirani u korist protočnosti i proširenja kulturoloških sadržaja (rezidencije za gostujuće umjetnike, 'podrumski' jazz bar).

Autor iscrpnog i vrlo dobro argumentiranog predgovora kataloga kojim je obilježena ponovna, neizmijenjena prezentacija (ali, na žalost, i neizmijenjena situacija na Gradecu, uza sve vidljiviju i opasniju derutnost i raspadanje nemarno izvedenog popločavanja i nedovršenog ostakljenog objekta) ovog ingenioznog projekta, Toni Bešlić sažeto je izdvojio njegovu misao vodilju: 'Restauriranje je aktualiziranje prošlosti, a ne njezina rekonstrukcija. Drugim riječima, uspostavlja se relacija između novog sadržaja i stare forme.'

Prijedlog Bodrožića i Šimunića podjednako je dobro rješenje danas kao i prije deset godina u vrijeme objavljivanja natječaja za regulaciju tog itekako vidljivog i dragocjenog isječka Gornjeg grada, čija je realizacija izostala. S obzirom na personalne promjene u rukovodećim strukturama ključnih muzealskih ustanova u susjedstvu toga gornjogradskog 'ružnog pačeta', zadnji je čas da ga se počne promatrati i preuređivati u 'ponosnog labuda'!